

Informacja o działalności komitetu naukowego/ problemowego PAN w 2021 r.

(sporządzana w wersji elektronicznej; forma tradycyjna do uzgodnienia z właściwym adresatem)

Adresaci:
Wydział PAN

(koordynujący działalność komitetu naukowego/ problemowego objętego zakresem działania Wydziału)

Gabinet Prezesa PAN

(w zakresie działalności komitetu problemowego przy Prezydium PAN)

Termin: 31.01.2022r.

I. Informacje ogólne

I. Komitet Nauk Etnologicznych PAN

I.1. skład osobowy i struktura organizacyjna Komitetu

Prezydium Komitetu:

Przewodnicząca: dr hab. Katarzyna Kaniowska prof. UŁ

Zastępcy: dr hab. Anna Engelking prof. IS PAN

prof. dr hab. Michał Buchowski UAM

Członkowie: dr hab. Tarzycjusz Buliński UG (sekretnarz)

dr hab. Maciej Kurcz prof. UŚ

dr hab. Anna Niedźwiedź prof. UJ

SKŁAD KOMITETU NAUK ETNOLOGICZNYCH PAN

1. Dr hab. Kamila Baraniecka-Olszewska, prof. IAE PAN
2. Prof. dr hab. Janusz Barański, UJ
3. Dr hab. Zbigniew Benedyktowicz, prof. IS PAN
4. Dr hab. Anna Weronika Brzezińska, prof. UAM
5. Prof. dr hab. Michał Buchowski, UAM
6. Dr hab. Tarzycjusz Buliński, prof. UG
7. Dr hab. Agnieszka Chwieduk, prof. UAM
8. Dr hab. Wojciech Dohnal, prof. UAM
9. Dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, prof. IS PAN – czł. AMU PAN
10. Dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN
11. Dr hab. Róża Godula-Węclawowicz, prof. IAE PAN
12. dr hab. prof. UO Janina Hajduk-Nijakowska, UO
13. Dr hab. Agnieszka Halemba, prof. IAE PAN
14. Prof. dr hab. Zbigniew Jasiewicz – czł. Hon. Kom.
15. Dr hab. Katarzyna Maria Kaniowska, prof. UŁ
16. Dr hab. Grażyna Ewa Karpińska, prof. UŁ
17. Dr hab. Eugeniusz Kłosek, prof. UW
18. Dr hab. Katarzyna, Emilia Kość-Ryżko, prof. IAE PAN
19. Dr hab. Maciej Kurcz, prof. UŚ
20. Dr hab. Anna Malewska-Szałygin, prof. UW
21. Prof. dr hab. Lech Mróz, UW
22. Prof. dr hab. Aleksander Posern-Zieliński – czł. rzecz. PAN
23. Dr hab. Anna Nadolska-Styczyńska, prof. UMK
24. Dr hab. Anna Niedźwiedź, prof. UJ
25. Dr hab. Wojciech Olszewski, prof. UMK
26. Prof. dr hab. Jacek Jan Pawlik, prof. UWM

- 27. Dr hab. Danuta Maria Penkala-Gawęcka, prof. UAM
- 28. Prof. dr hab. Halina Rusek, UŚ
- 29. Dr hab. Prof. OU Teresa Smolińska, prof. UO
- 30. Dr hab. Łukasz Smyrski, prof. IAE PAN
- 31. Prof. dr hab. Jerzy S. Wasilewski, UW
- 32. Dr hab. Maciej Ząbek, prof. UW
- 33. Prof. dr hab. Hanna Magdalena Zowczak, UW

Komitet Nauk Etnologicznych liczy 33 członków (w tym 1 członek rzeczywisty PAN oraz 1 członkini AMU PAN) oraz 5 specjalistów. Członkowie reprezentują następujące jednostki naukowe:

- Instytuty PAN: 8
- Szkoły wyższe: 23 (w tym 1 emerytowany)
- Pozostałe: (emerytowani)

Specjaliści/eksperti wybrani drogą głosowania na powiedzeniu plenarnym:

- Dr Rafał Beszterda, adiunkt w KEiAK w UMK;
- Dr Hubert Czachowski, dyrektor Muzeum Etnograficznego w Toruniu;
- Mgr Anna Czyżewska, antropolożka, działaczka organizacji pozarządowych, realizatorka wielu projektów edukacyjnych, badawczych i kulturalnych;
- Mgr Joanna Koźmińska UW, koordynatorka projektu Cyfrowa Etnografia (Biblioteka Cyfrowa);
- Dr hab. Katarzyna Majbroda, wiceprezes PTL, koordynatorka projektu Pracownia Edukacji Otwierającej.

Komisje i ich przewodniczący:

- Komisja Antropologii Miasta – przewodnicząca dr hab. prof. UŁ Grażyna Ewa Karpińska
- Komisja Folklorystyczna – przewodnicząca dr hab. prof. UO Teresa Smolińska
- Komisja Badań Azjatyckich – przewodnicząca dr hab. IAiE PAN Agnieszka Halemba
- Komisja Studiów Afrykańskich – przewodniczący dr hab. prof. UŚ Maciej Kurcz

Kapituła Nagrody im. Bronisława Malinowskiego:

- Przewodnicząca – prof. Hanna Magdalena Zowczak
- Sekretarz Kapituły – prof. UAM dr hab. Agnieszki Chwieduk

Ogółem w skład Komitetu Nauk Etnologicznych wchodzi 38 członków.

I.2. Zakres działania Komitetu

Działania Komitetu w 2021 roku skoncentrowane były na kilku celach nakreślonych w regulaminie Komitetu. W szczególności na współdziałaniu z innymi podmiotami w upowszechnianiu wiedzy i popularyzacji dyscypliny oraz przygotowaniu ekspertyz (1) w zakresie oceny punktacji czasopism (wraz z oceną potrzeb wydawnictw naukowych) i (2) w zakresie skutków likwidacji etnologii jako samodzielnej dyscypliny naukowej.

Komitet realizował działania na rzecz integracji środowiska etnologów i antropologów; współdziałał z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym i Polskim Instytutem Antropologii. Patronował konferencjom naukowym i inicjatywom o charakterze popularyzatorskim. W roku sprawozdawczym przeprowadzony został po raz pierwszy konkurs o nagrodę im. B. Malinowskiego.

W obecnej kadencji KNE będą kontynuować swą działalność badawczą komisje – Komisja Antropologii Miasta (przewodniczącą Komisji jest dr hab. prof. UŁ Grażyna Ewa Karpińska); Komisja Folklorystyczna (przewodniczącą Komisji jest dr hab. prof. UO Teresa Smolińska); Komisja Badań Azjatyckich (przewodniczącą dr hab. prof. IAiE PAN Agnieszka Halemba) oraz Komisja Studiów Afrykańskich (przewodniczącą dr hab. prof. UŚ Maciej Kurcz).

Składy Komisji nie zostały zatwierdzone; będą podjęte działania wyjaśniające przyczyny tego stanu.

I.3. Dane adresowe do korespondencji:

Przewodnicząca KNE dr hab. Katarzyna Kaniowska, 90-456 Łódź, ul. Piotrkowska 235/241 m. 122.

E-mail: katarzyna.kaniowska@uni.lodz.pl

Telefon stacjonarny: (42) 637 53 51

Telefon kom.: 665 913 525

Wiceprzewodniczący:

prof. Michał Buchowski
dr hab. prof. IS PAN Anna Engelking
Sekretarz:
dr habil. Tarzycjusz Buliński

mbuch@amu.edu.pl
engelking@ispan.waw.pl
tarzycjusz.bulinski@ug.edu.pl

II. Zebrania Komitetu (opis)

II.1. Zebrania plenarne

W 2021 roku odbyły się 3 zebrania plenarne KNE: 26 kwietnia (30 uczestników), 6 lipca (28 uczestników) i 27 września (33 uczestników).

Na zebraniu kwietniowym referat wygłosiła prof. Ewa Nowina-Sroczyńska (UŁ), przedstawiając wyniki swych badań na Podhalu; po dyskusji dotyczącej problematyki poruszanej w wystąpieniu omówione zostały bieżące sprawy Komitetu (planowane konferencje, punktacja czasopism, informacje o patronatach). Posiedzenie lipcowe było poświęcone dyskusji nad treścią pisma do MEiN w sprawie przywrócenia antropologii statusu samodzielnej dyscypliny ze szczególnym uwzględnieniem realnych skutków włączenia naszej dyscypliny w obszar „nauk o kulturze i religii”.

Na posiedzeniu 27 września przedyskutowana została i zatwierdzona ostateczna wersja pisma do MEiN oraz propozycja zmian w punktacji czasopism.

II.2. Posiedzenia prezydium Komitetu

Prezydium KNE odbyło w 2021 roku 5 posiedzeń (17 czerwca; 6 lipca; 20 sierpnia; 27 września i 18 listopada).

W roku sprawozdawczym wiodącym przedmiotem dyskusji i pracy Prezydium było przygotowanie stanowiska środowiska etnologów i antropologów w sprawie konsekwencji zmian wynikających z zapisów Ustawy 2.0, dotyczących statusu naszej dyscypliny.

Zebranie 18 listopada było zebraniem wyjazdowym; członkowie Prezydium wzięli udział w konferencji zorganizowanej przez Katedrę Etnologii i Antropologii Kulturowej UMK w 75-lecie obecności etnologii akademickiej na tym uniwersytecie (troje członków Prezydium -prof. prof. Katarzyna Kaniowska, Anna Niedźwiedz i Michał Buchowski – wygłosiło referaty w części naukowej tego jubileuszowego spotkania).

II.3. Posiedzenia komisji, sekcji, zespołów

KNE przeprowadziło wybory do czterech Komisji: Komisji Antropologii Miasta, Komisji Folklorystycznej, Komisji Studiów Afrykańskich oraz Komisji Badań Azjatyckich. Składy Komisji nie zostały zatwierdzone. Wyjaśnienie tej sprawy będzie przedmiotem zabiegów KNE w najbliższym czasie.

III. Konferencje (debaty, dyskusje, inne formy spotkań naukowych)

III.1 Konferencje naukowe zorganizowane/współorganizowane przez Komitet lub organizowane pod patronatem Komitetu:

Liczba ogółem: 3, w tym:

Nazwa konferencji data, miejsce	Organizator, współorgani- zatorzy, patronat	Rodzaj konferencji		Liczba uczestników		Liczba wystąpień	Dofinans. ze środków DUN (w zł)
		krajowa	między- narodowa	ogółem	z zagranicy		
<i>Krakowska Konferencja Etnograficzna: Metodologie, praktyki, teorie</i> Kraków 21-22.10.2021 (online)	Komisja Etnograficzna PAU Patronat: KNE PTL, Muzeum Etnograficzne w Krakowie	X		47		32	
<i>Etnologia w sieci</i> 21-22.10.2021	Muzeum Śląskie w Katowicach, patronat KNE	X		40-50		19	
<i>Viva Ethnologia</i> Jubileusz 75-lecia etnologii akademickiej w Toruniu 18.11.2021	Katedra Etnologii UMK, KNE			53		7	

W tabeli: liczba wystąpień – łączna liczba wszystkich rodzajów wystąpień konferencyjnych

III.2 Omówienie wyników konferencji z punktu widzenia jej znaczenia dla reprezentowanej przez Komitet dyscypliny naukowej.

Krakowska Konferencja Etnograficzna (21-22.10.2021) poświęcona była problemom etycznym badań antropologicznych; w wystąpieniach plenarnych i panelowych poddane zostały pod dyskusję dylematy etyczne, jakie wiążą się z określonymi tematami lub celami badawczymi.

Konferencja *Etnologia w sieci* zgromadziła antropologów i etnologów prowadzących badania nad nowymi mediami, e-folklorem, portalami społecznościowymi.

Konferencja *Viva Ethnologia* (18.11.2021) związana z 75-leciem istnienia etnologii jako dyscypliny wykładowej na Uniwersytecie im. M. Kopernika. Poza podsumowaniem osiągnięć i badań prowadzonych w tym ośrodku akademickim w wystąpieniach komentowano aktualne pola zainteresowań polskiej i światowej antropologii oraz zmieniającą się tożsamość dyscypliny.

IV. Inne formy działalności upowszechniającej i promującej naukę (opis)

Istotne znaczenie dla popularyzacji dyscypliny miało przeprowadzenie konkursu o nagrodę im. B. Malinowskiego ustanowioną przez KNE w 2020 roku. Wyniki ogłoszone zostały przez Kapitułę Nagrody w październiku 2021, a w dniu 26.11.2021 w Instytucie Etnologii i Antropologii UW odbyła się uroczystość wręczenia nagród z udziałem publiczności – antropologów reprezentujących różne środowiska i instytucje oraz studentów. Wiadomości o nagrodzonych publikacjach zostały umieszczone na stronie internetowej KNE.

Członkowie KNE byli też zaangażowani w planowanie działań Pracowni Edukacji Otwierającej (PTL) oraz Etnograficznej Biblioteki Cyfrowej.

V. Działania Komitetu na rzecz reprezentowanych dyscyplin naukowych/ problemu (opis)

V.1.

W 2021 roku prace KNE nakierowane były głównie na działania mające na celu 1/ przywrócenia samodzielności dyscypliny; wyodrębnienia jej z zakresu „nauk o kulturze i religii” oraz 2/ przygotowanie argumentacji na rzecz podniesienia punktacji czasopism. Prace prowadzone były w dwóch zespołach powołanych na plenarnych posiedzeniach KNE. W wyniku tych działań oraz intensywnej pracy Prezydium zostało skierowane pismo do Ministerstwa Edukacji i Nauki w sprawie dyscypliny wskazujące na szkodliwe konsekwencje dokonanej zmiany w wykazie dyscyplin. **Treść pisma i uzyskana z MEiN odpowiedź na nie stanowią załączniki nr. 1 i 2.** Część postulatów dotyczących zmian w punktacji czasopism **znalazło odzwierciedlenie w ostatniej wersji ogłoszonej przez MEiN listy czasopism.**

Przedmiotem dyskusji na posiedzeniach KNE i posiedzeniach Prezydium były też problemy wynikające wprost z Ustawy 2.0 dotyczące procesu kształcenia młodej kadry naukowców oraz trudności we współpracy z ośrodkami zagranicznymi w sytuacji, gdy nowa nazwa dyscypliny nie odpowiada podziałom dyscyplin, przyjętym w świecie na uniwersytetach i innych instytucjach naukowych.

V.2 Działalność ekspercka, opinie, oceny i konsultacje w roku sprawozdawczym.

V.2.1.

Przewodnicząca KNE była członkiem zespołu, który na zlecenie Rady Kuratorów Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN przygotował „Ocenę działalności Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w okresie 2017-2020”. Zespół ten pracował w składzie prof. Arkadiusz Marciniak (przewodniczący), prof. Sylwester Czopek i dr habilit. Katarzyna Kaniowska od kwietnia 2021 r. do końca października 2021 r. Raport zespołu został przyjęty na posiedzeniu Rady Kuratorów Wydziału I w dniu. 23.11.2021 r.

V.2.2. Opinie, oceny i konsultacje (wykaz).

KNE oraz Prezydium KNE mocą stosownych uchwał popierały apele i inicjatywy komitetów Wydziału I.

V. 3. Inne działania wynikające ze specyfiki działania Komitetu (opis).

KNE współpracuje z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym i Polskim Instytutem Antropologii na rzecz realizacji zadań statutowych. Dotyczy to współuczestnictwa w działaniach obu tych instytucji; w 2021 roku były to konsultacje w sprawie punktacji czasopism oraz planowaniu przedsięwzięć na rzecz kształcenia studentów (plany zorganizowania międzyuczelnianych praktyk terenowych).

VI. Działalność wydawnicza

VI.1

Wyszczególnienie	Tytuł publikacji Wydawca/współwydawca	Wydawnictwa w wersji: - drukowanej - elektronicznej	Nakład (w egz.)	Dofinans. ze środków DUN (w zł)
Wydawnictwa ciągle (w tym czasopisma, np. miesięczniki, kwartalniki; inne periodyki)	1) LUD t.105/2021..... 2) 3)	elektroniczna		

Wydawnictwa zwarte (np. monografie, materiały pokonferencyjne, inne)	1)			
	2)			
	3)			
Pozostałe publikacje	1)			
	2)			
	3)			

VI.2. Omówienie działalności wydawniczej Komitetu w roku sprawozdawczym.

W 2021 roku ukazał się 105 tom LUDu, czasopisma wydawanego przez PTL i KNE PAN. Czasopismo ukazuje się w wolnym dostępie (open access).

VII. Aktywność międzynarodowa Komitetu (opis)

KNE pełni funkcję komitetu narodowego. Najściślejsza współpraca łączy Komitet z EASA, IUAES, SIEF i ASEES.

W roku 2021 członkowie Komitetu zasiadali we władzach, uczestniczyli w pracach komisji lub komitetów, albo przynależeli do następujących międzynarodowych instytucji czy organizacji naukowych:

- prof. dr habil. Janusz Barański : European Association of Social Anthropologists;
- prof. dr habil. Michał Buchowski: World Council of Anthropological Associations (WCAA), członek ICH NGO, członek honorowy Royal Anthropological Institute, Londyn;
- dr habil. prof. IS PAN Anna Engelking: European Association of Social Anthropology; udział w History of Anthropology Network (EASA); współpracuje z Association for Slavic, East European and Euroasian Studies;
- dr habil. prof. PAN Róża Godula-Węclawowicz: członkini rady naukowej czasopisma „Urban People/Lide mesta” wyd. Uniwersytet Karola, Praga; członkini rady naukowej serii wydawniczej „Urbanni Studie” wyd. Uniwersytet Karola, Praga;
- dr habil. prof. UO Janina Hajduk-Nijakowska: członkini International Advisory Board, Institute of Ethnology of the Czech Academy of Sciences;
- dr habil. prof. UŁ Katarzyna Kaniowska: European Association of Social Anthropologists;
- dr habil. Grażyna Ewa Karpińska: członkini International Commission on Urban Anthropology (IUAES);
- dr. habil. prof. UW Anna Szałygin-Malewska: udział w pracach sieci naukowej Visegrad Anthropologist’s Network afiliowanej przy Max Planck Institute for Anthropology;
- dr habil. prof. UAM Danuta Penkala-Gawęcka – członkini grupy eksperckiej międzynarodowego projektu WHO „Cultural Contexts of Health and Well-Being; kolegium ekspertów European Science Foundation;
- prof. Aleksander Posern-Zieliński: przewodniczący Polskiego Komitetu d/w International Union of Anthropological and Ethnological Science (IUAES), członek Komisji Etnicznej IUAES, honorowy przewodniczący Polish-American Ethnological Society, Atlantic City, USA;
- dr habil. prof. UO Teresa Smolińska: członkini Polsko-Słowackiej Komisji Nauk Humanistycznych, członkini rady redakcyjnej polsko-słowackiego rocznika „Kontakty” w w/w Komisji, członkini Prezydium Sekcji Polskiej Międzynarodowej Organizacji Sztuki Ludowej (Internationale Organisation fur Volkskunst, IOV/The International Organisation of Folk Art.);
- dr habil. prof. UJ Anna Niedźwiedz jest członkiem Zarządu Pilgrim Studies Network EASA oraz przewodniczącą Zarządu Working Group on Ethnology of Religion SIEF.

W większości współpraca ta jest kontynuacją wcześniej podjętych zobowiązań czy członkostw.

VIII. Współpraca Komitetu z organami rządowymi, samorządowymi, innymi w zakresie reprezentowanej dyscypliny/ problemu naukowego (opis)

KNE stale współpracuje z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym (np. uczestnictwo w planowaniu działań

Pracowni Edukacji Otwierającej) i Polskim Instytutem Antropologii. Kontynuowana jest współpraca z Instytutem Oskara Kolberga. Współpraca ta pozwala na realizację statutowych zadań takich, jak np. działania na rzecz konsolidacji środowiska polskich etnologów, antropologów, muzealników czy działania nastawione na upowszechnianie wiedzy i popularyzację dyscypliny.

IX. Pozostałe informacje, istotne ze względu na specyfikę działalności Komitetu.

Załącznik nr 1

Załącznik nr 2

Łódź, dnia 31.01.2022.

dr habil. prof. UŁ Katarzyna Kaniowska
(Przewodniczący Komitetu)

Katarzyna Kaniowska 665-913-525
(Imię i nazwisko, nr telefonu osoby sporządzającej informację)